

Jag gillar mitt jobb

OM YRKET PERSONLIG ASSISTENT. NR 2

Arkeologen och bartendern blev personliga assistenter

Fackets ombudsman:
**"Personlig assistentyrket
måste tas på allvar!"**

Annika Jacobson, fil. dr:
**"Personlig assistans är
så mycket bättre än allt
som funnits tidigare!"**

Arne Fäldt, personlig assistent sedan 12 år:

”Jag är Jespers hjälpmedel!”

Arne Fäldt har jobbat som personlig assistent till Jesper Johansson i tolv år och har en klar bild av sin yrkesidentitet.

– Som assistent till Jesper måste jag klara av att inte ha några helt bestämda arbetsuppgifter från en dag till en annan och jag måste förstå att jag inte är den som har befälet, att jag är ett hjälpmedel, säger Arne Fäldt.

Jesper Johansson är 24 år och bor i Hultsfred. Arne är lugn och trygg och 20 år äldre än Jesper. Han är fritidspolitiker, sitter med i kommunstyrelsen, gillar att fiska och kör folkrace.

När Arne 1992 jobbade natt på ett behandlingshem för ungdomar med autism frågade han efter ett intressant extraarbete på arbetsförmedlingen. Jesper, som då bara var tolv år och bodde hemma hos föräldrarna, sökte efter en personlig assistent som ville jobba deltid på kvällar och helger. Det passade perfekt. För tre år sedan flyttade Jesper till en egen lägenhet. Arne sa upp sig från jobbet som behandlings-

assistent och blev fast anställd hos Jesper på heltid.

Arnes arbetsuppgifter beror på vad Jesper vill göra.

– Jag är med i Jespers liv och hans aktiviteter men det är Jesper som styr sin vardag, säger Arne.

Arne fungerar som tolk under hela intervjun, han förklarar några av mina frågor för Jesper och hjälper mig att förstå Jespers svar. Ibland missförstår Arne det Jesper säger och får försöka igen tills Jesper nickar att det blev rätt.

– Inget assistentjobb är likt något annat. Mitt jobb är inte heller likadant som Robbans eller Fridas, Jespers två andra assistenter. Det är ett väldigt roligt jobb och den psykosociala arbetsmiljön är mycket bättre än inom traditionell vård och omsorg, säger Arne som är utbildad underskötare.

På restaurangen där vi äter lunch hejar flera av gästerna på Jesper och två personer kommenterar hans nya röda hårfärg.

– Det är skillnad när Jesper går på restaurang och när de som bor på gruppboenden här intill kommer. De kommer alltid i grupp och blir inte betraktade som individer, säger Arne.

Jag ber Jesper beskriva Arne men

det är inte så lätt, säger han.

– Tjurig, elak och argstint, föreslår Arne och Jesper skrattar.

Full koncentration

Inom lokalpolitiken väger Arnes sakkunskap tungt. Jesper däremot är inte så intresserad av politik.

– Det går an, säger han artigt. Men bowling är roligare.

När Jesper bowlar använder han ett klot med inbyggda balanspunkter och en ränna för att släppa iväg klotet. I bowlinghallen är det folk tomt när vi kommer dit. Arne går och hämtar ställningen med rännan och placerar den framför Jesper och plockar upp klotet ur väskan. Arne är fullt koncentrerad på Jesper under hela spelet. Båda ser lika nöjda ut när Jesper slår en strike.

Tillbaka i lägenheten bjuder Jesper på kaffe och chokladgodis som han gjort dagen innan med assistans av Arne. I lägenheten finns lyftar, dörröppnare och extra breda dörrar. För övrigt är det en vanlig hyreslägenhet.

Respekt för yrket

– Numera har de flesta jag möter en respekt för jobbet som personlig assistent. De tycker att det verkar omväxlande. Men en del ser inte mig som Jespers hjälpmedel utan vill gärna se mig som en vårdare, berättar Arne. Det klassiska är folk som träffar oss och bara talar till mig och inte till Jesper. Vissa människor blir illa till mods om det ser ut som att han har tråkigt. Det verkar vara en assistents plikt att se till att den man arbetar hos är aktiv 24 timmar per dygn. Och allt ska gå fort. När Jesper gör något och det går lite långsamt kan omgivningen titta snett. Har man en assistent ska det minsann gå undan, tycker folk. Men människors attityder blir bättre och bättre.

Arne tycker att en av fördelarna med jobbet hos Jesper är arbets-schemat som innebär mycket sammanhängande fritid. Han jobbar mycket vissa veckor, ofta även på kvällar och helger, och är sedan helt

ledig var tredje vecka.

– En annan fördel är att när Jesper åker på semester till Cypern får jag följa med som assistent, tillägger Arne leende.

Vad innebär det att vara professionell i sin yrkesroll som personlig assistent?

– Professionalism handlar för mig om att ha koll på läget. När det gäller Jespers fysiska funktionshinder måste jag till exempel vara informerad om hur hans kropp fungerar och kunna hjälpa till att hitta träningsituationer i vardagen som är roliga, menar Arne.

Han har hunnit delta i flera utbildningar som hans arbetsgivare anordnar.

– Det är nyttigt att träffa andra assistenter och diskutera etik och förhållningssätt. Jag har inga arbetskamrater och när jag träffar Jespers andra assistenter pratar vi inte jobb, om det inte är något speciellt som vi informerar varandra om.

Men Arne saknar inte arbetskamrater.

– Jesper träffar mycket folk och jag behöver inga arbetskamrater när jag är med honom.

– Och vi kan hitta på vad vi vill, inflikar Jesper.

Egen arbetsledare

Jesper har en egen arbetsledare för sina assistenter som alltid finns tillgänglig om assistenterna har frågor. Ibland ordnar hon gemensamma träffar för assistenterna där hon och Jesper deltar.

Jesper har en intellektuell funktionsnedsättning och behöver hjälp av sina assistenter för att kunna fatta rätt beslut i olika lägen. Assistenterna kan till exempel föreslå Jesper att det är dags att dammsuga lägenheten.

– Det är rätt naturligt, Jesper känner ju inte om det är grus på golvet. En annan gång kanske jag påpekar att det är dags att köpa en tvättkorg

till. Grundtanken är väl att Jesper ska städa och tvätta ungefär lika ofta som andra 24-åriga ensamboende killar – och den spännvidden är ju enorm. Ibland måste jag bromsa och ibland vara en pådrivare. Det är situationen som avgör. Det är en ständig avvägning och det blir säkert fel ibland, konstaterar Arne. Men mycket i samarbetet har vuxit fram och förhoppningsvis blir man klokare med åren.

Är det OK att få råd från sina assistenter?

– Ibland, säger Jesper.

Kan man komma för nära den man jobbar ihop med?

– Det tycker inte jag. Jag tror att alla människor har en naturlig känsla för hur nära man kan komma en annan innan det blir fel, säger Arne.

När Jesper har kompisar eller sin flickvän på besök drar sig Arne självklart undan i ett hörn av lägenheten när han inte behövs.

– Jag blir inte sårad över att jag inte alltid får vara med! Men det var svårt i början att förstå att man kunde ha en passiv roll och ändå vara assistent.

Tycker du att jobbet ger dig mycket?

– Det är klart att jobbet ger massor tillbaka. Men det där uttrycket hör ibland ihop med en åsikt att personen med funktionshinder måste ge något i gengäld för min insats och att han jämt ska vara tacksam. Det har jag svårt för.

Arne och Jesper i bowlinghallen

Vem vet hur framtiden blir?

Foto: Sadeh Mosa

Det sägs att personlig assistent är ett yrke man tar för en tid och sen drar vidare. Jag säger att tiden och vår uppfattning om den är relativ. Vad är egentligen kort eller lång tid?

När jag började anställa mina assistenter tänkte jag inte på hur länge de skulle stanna. Det fanns viktigare saker att tänka på, som att få livet att fungera med de nya assistenterna, att få relationer att funka och att få vardagliga saker gjorda. Visst hoppades jag på en låg personalomsättning men det var mest av bekvämlighetsskäl eftersom varje nyanställning tar tid.

En av mina första assistenter fick plötsligt en efterlängtat plats på universitetet, vilket innebar att en tre månaders god relation med en suverän person avslutades. Nåja, tre månader var en evighet, vi hade haft kul tillsammans och arbetsrelationen var bra så länge den varade.

Det är som i andra yrken, vissa slutar och vissa stannar kvar. De som slutat har till exempel gjort det på grund av studier, annat arbete eller att de flyttat. De som arbetar kvar gör det för att de trivs eller, som de brukar säga, arbetet som assistent är så mycket mer än ett arbete.

Idag har en av assistenterna arbetat tillsammans med mig i tolv år, en annan i elva och ytterligare en i tio år. Arbetsrelationen mellan oss har skapat en schysst vänskap, som på vilket jobb som helst. Alla gemensamma erfarenheter och minnen har fått ett stort värde och är en kvalitet att värna om.

Det finns all anledning att nyansera synen på yrket personlig assistent. Anställningstiden kan vara kort eller lång, det viktiga är att det känns bra vare sig man är assistansanvändare eller personlig assistent.

Det är alltså helt ok att söka jobb hos mig även om du bara tänker jobba i några månader. Ingen vet hur framtiden blir. Upprördheten över att personliga assistenter byter jobb är överdriven. Den förminskar mig till att bara vara assistansanvändare och inget annat. Men förhoppningsvis har jag ett eget liv som finns kvar även om en omtyckt assistent slutar. Det är värre om en assistent inte trivs men stannar för ”min skull”.

Så det är bara att köra på, jag struntar i tiden, den finns ju där ändå...

Stefan Pelé, assistansanvändare

Peter Öberg, f d bartender, assistent till Stefan Nilsson

Peter fick kontakt med Stefan genom sin brors flickvän som är anställd hos Stefan som personlig assistent. Peter fick komma på anställningsintervju där han träffade Stefan, hans arbetsledare samt en annan assistent som jobbat länge.

Peter har jobbat som personlig assistent i snart ett år. Jämfört med restaurangjobbet har han fått bättre arbetstider och arbetsmiljö.

– Jag är 26 och har hunnit prova på en hel del, men jag har aldrig gjort något liknande förut. Det var en utmaning att börja jobba hos Stefan och jag gillar utmaningar. Det här är det bästa jobb jag haft i mitt liv.

Irene Borg, f d förskollärare, assistent till Freja Berglund

Personlig assistent, föreståndare på sommarkollo för barn med funktionshinder, förskollärare och så personlig assistent igen. Irenes yrkesval har alltid handlat om barn, och gärna barn med funktionshinder.

Det var Frejas mamma som frågade om Irene ville bli Frejas personliga assistent.

– Jag jobbade på den förskola där Frejas bröder gick. För 5-6 år sedan sa jag upp mig och blev Frejas

personliga assistent istället, berättar Irene.

En bidragande orsak till att Irene bytte yrke var neddragningarna inom barnomsorgen och de allt större barngrupperna.

– Jag ville ha ett jobb där jag kan utvecklas och känner mig nöjd med mig själv när jag går hem. Det har jag nu, säger Irene.

Ingela Bengtsson, f d arkeolog, assistent till Monica Tornevik

Ingela har tidigare arbetat som arkeolog i Tyskland. När grävningarna upphörde återvände hon till Sverige. Genom flera bekanta hörde hon talas om yrket personlig assistent och bestämde sig för att prova på.

– Jag svarade på en annons och på den vägen är det, säger Ingela. Jag trivs utmärkt hos Monica och det är omväxlande. Ett trevligt jobb, helt enkelt!

Katinka Green Enander, f d platschef, assistent till Klas Asplund

Katinka har tidigare bland annat arbetat som platschef på Statens skola för vuxna i Stockholm. Det var när hennes make gick bort som hon började fundera över

Vi byt och blev per

tte jobb sonliga assistenter

Fem personer valde ett nytt yrke och blev personliga assistenter. Läs deras berättelser här!

vad hon ville med sitt liv och vad som är värdefullt och viktigt i livet. Hon bestämde sig för att prova på att jobba som personlig assistent.

– Det var en god vän till mig som gav mig tipset. Från början var det meningen att jag bara skulle jobba några helger i månaden hos Klas, men det fungerade så bra att jag numera arbetar heltid. Det här är ett jobb som passar mig, säger Katinka.

Ulf Bjarnesson, f d industriprogrammerare, assistent till Jamie Bolling

Ulf har arbetat som personlig assistent hos Jamie i snart ett år. Han var tidigare anställd i tillverkningsindustrin som CNC-operatör och gjorde program till maskiner som tillverkar detaljer i plast, aluminium och olika metaller. Under en längre tid lekte Ulf med tanken att byta yrke. Han ville ha ett arbete där han hade mer kontakt med människor. När han plötsligt blev arbetslös kom chansen.

– En av Jamies assistenter som visste att jag sökte nytt jobb kontaktade mig och sa att Jamie sökte ny assistent, berättar Ulf. Jag nappade och fick jobbet. Det har jag inte ånrat. Jag trivs 200 procent bättre än på mitt tidigare jobb. Hos Jamie är det varierande och händelserikt och det passar mig. Det kanske viktigaste av allt är att jag trivs med Jamie. Det är en förutsättning eftersom assistansyrket är så personrelaterat.

Foto: Walter Hirsch

Annika Jacobson, fil dr och assistansanvändare:

**– Det här är så
mycket bättre
än allt som
någonsin funnits
tidigare!**

– Det är bara personlig assistans som utgår från det behov som personen med funktionshinder själv anser sig ha. I alla andra stöd- och serviceformer är det verksamheten och personalen som ställer upp reglerna, säger Annika Jacobson. Hon är en av de första som fick personlig assistans i Sverige och har dessutom doktorerat på ämnet.

– Personlig assistans handlar om att kunna anpassa sig efter en annan människas behov. En professionell personlig assistent är en person som är ganska fri från egna föreställningar och värderingar om hur andra människor ska leva sina liv och som tack vare detta kan känna glädje och engagemang i de arbetsuppgifter som han eller hon får i uppdrag att utföra. Kanske måste man som assistent känna sig ganska nöjd och tillfreds med sin egen tillvaro, för att kunna låta andra människor få forma sina egna liv på sitt sätt? funderar Annika Jacobson.

Åldern oviktig

Empati och förmåga att kunna tänka sin in i en ny situation är enligt Annika andra bra egenskaper hos en personlig assistent. Dessutom tror hon att assistenten måste ha en grundläggande förståelse för vad det innebär att ha assistans.

– Om jag och en bekant vill äta middag hemma en kväll är det självklart att vi inte vill ha en tredje person vid bordet. Men jag har aldrig varit med om att en assistent blivit sur eller arg för det. Det handlar om

att vara en människa som möter en annan människa. Vissa personer har den förmågan, andra får den aldrig. Det har inte med ålder att göra. Det finns människor i min egen ålder som inte förstår det alls, säger Annika.

Personalen styrde

Som vuxen bodde Annika i 18 år i en lägenhet med tillgång till boendeservice innan hon fick möjlighet att organisera sin egen personliga assistans. Om sina erfarenheter från tiden med boendeservice säger hon:

– Verksamheten styrdes av en mängd regler. Om vi var flera som bad om hjälp samtidigt gav alltid toalettbesök förtur. Den här prioriteringslistan var gjord av personalen. Några av de anställda älskade verkligen sitt jobb – inte arbetsuppgifterna men att sitta och prata om oss hyresgäster nere i personalens fikarum.

Idén om att personer med funktionshinder skulle kunna ta kontroll över sina egna liv kom från USA.

– Plötsligt förstod vi att vi var kapabla att göra det här. Vi var pionjärer när vi kämpade för rätten att

anställa egna personliga assistenter som skulle vara finansierade av samhället, berättar Annika.

1996 kom Annikas doktorsavhandling om behovet av integritet och identitet och hur utsatt personen med funktionshinder kan vara i relation till den som ger hjälpen. Hon beskriver där hur människor med stora fysiska funktionshinder upplever sina existensvillkor, bland annat att dålig hjälp kan vara sämre än ingen hjälp alls.

– Vi behöver alla så långt det är möjligt få en chans att förverkliga vår vilja och ha en gräns mot omgivningen. Det behöver inte handla om var man ska bo eller var man ska åka på semester utan kanske bara vad man ska äta till middag. Man mår inte bra om man inte får lära sig att känna efter vad man vill. Att inte sätta några gränser är ett sätt att slippa konflikter, men då blir man heller aldrig en självständig person.

Annika berättar om ett brev som gjorde starkt intryck på henne. Brevskrivaren ifråga hade aldrig fattat några självständiga beslut. I hela sitt liv hade hon varit beroende av hjälp från andra människor som i all välmening givit mängder av goda råd. Hon upplevde att hon inte hade någon egen vilja och att hon inte var en ”egen person”.

– Tänk om alla människor bara för en sekund skulle kunna tänka sig in i en situation där man förlorat sin autonomi eller inte kan kla-

Vem är assistent?

Antalet personliga assistenter ökar kontinuerligt. Under 2003 arbetade över 50 000 personer i yrket. Fackförbundet Kommunal genomförde 2004 en enkätundersökning bland ett urval av sina medlemmar. Undersökningen visade att:

- fyra av fem assistenter är kvinnor
- de flesta är mellan 25 och 44 år
- var tredje har utländsk bakgrund
- två av tre har arbetat mer än tre år i yrket
- utbildningsbakgrunden varierar från vård- och omsorgsprogrammet till lastbilmekaniker
- de flesta är tillsvidareanställda

ra sig själv. Att på kvällen när man gått och lagt sig i sängen våga tänka att ”nu får jag inte röra mig ur fläcken på en kvart”. Hur skönt det än känns de första minuterna kommer man efter en liten stund att vilja vända sig eller puffa upp kudden. I det läget ska man komma ihåg att man måste be en assistent om hjälp för att göra detta... Den här kunskapen har alla människor inom sig, det behöver man inte gå på kurs för att förstå.

Ett ömsesidigt utbyte

Det finns många föreställningar om relationen mellan assistansanvändaren och assistenten.

– Som assistansanvändare blir man betraktad som ständigt behovande. Men jag kan ju ha något att tillföra också! Det är faktiskt möjligt att jag och mina assistenter har ett ömsesidigt känslomässigt utbyte av varandra.

Assistentens roll

Assistenten ska känna sig bekväm på jobbet, samtidigt vill inte Annika att assistenten ska glömma sin roll och bli för hemtam.

– En assistent är inte en i familjen. En assistent som inte ser skillnaden och uppför sig som hon eller han gör hemma hos sig själv är inte schysst. Om en assistent fräser till mig kan jag inte fräsa tillbaka. Mina assistenter är inte beroende av mig på samma sätt som jag är beroende av dem. De kan gå sin väg om de vill, det kan inte jag.

Om den här typen av problem uppstår måste man prata om det med en gång, anser Annika.

– Kommunikation är en hörnsten i bra personlig assistans, säger hon.

Hon försöker själv vara så tydlig som möjligt. Redan under anställningsintervjun pratar hon med den blivande assistenten om sin syn på samarbetet. Hon är också noga med att en ny assistent får en bra introduktion och får gå dubbelt tillsammans med en erfaren assistent för att lära sig alla rutiner.

– Det är tufft att ha personlig assistans om man vill ha det på sitt eget sätt. Ändå är det här mycket bättre än allt som någonsin funnits tidigare.

Bra jobb, bra lön, bra arbetsmiljö. Så kan man sammanfatta fackets målsättning för sina medlemmar. Lena Retzius, ombudsman på Kommunal, tycker att personlig assistent är ett yrke som ska tas på allvar.

Lena Retzius är ombudsman på Kommunal och arbetar med övergripande frågor som rör arbetsrätt och kollektivavtal för personliga assistenter. Hon är också Kommunals representant i referensgruppen för informationsprojektet om yrket personlig assistent.

Lena jämför assistentyrket med dagbarnvårdarna som på 1970-talet fick kämpa för att bli betraktade som en yrkesgrupp. Omvärlden hade svårt att se att de utförde ett riktigt jobb.

– Personlig assistent är ett speciellt yrke på det sättet att man arbetar i någon annans miljö. Man är inte bara assistent till en person utan blir involverad i hans eller hennes hela omgivning. Med rätt person på rätt plats är det ett stimulerande arbete, säger Lena.

Tycker du att personlig assistent ett riktigt yrke?

– Absolut. Det professionella förhållningssättet är viktigt, annars fungerar det inte. Jag har träffat många som jobbat lång tid i yrket och som inte kan drömma om att göra något annat.

Personlig assistent är ett yrke som ska tas på allvar!

Vilken är den vanligaste frågan till facket från personliga assistenter?

– Vad som ska ingå i arbetsuppgifterna. En tydlig och bra introduktion på arbetsplatsen är viktig.

När kommunerna ska anställa en personlig assistent är det vanligt att de efterfrågar undersköterskekompetens. Lena tycker att det behövs en bättre gymnasieutbildning för personliga assistenter.

– Det finns inget gymnasieprogram som passar riktigt bra idag. Man kan visserligen inte utbilda sig till assistent, men det kan vara bra att ha en grund, säger hon.

Personliga assistenter är den snabbast växande yrkesgruppen bland Kommunals medlemmar.

– Vi vill att de personliga assistenterna ska känna att vi för deras talan när det gäller lön, arbetsvillkor och arbetsmiljö. Vi vill också bidra till att uppmärksamma omvärlden på att det här är ett yrke som ska tas på allvar.

Vad gör facket?

Facket arbetar bland annat med löne- och arbetsmiljöfrågor, anställningstrygghet och möjlighet till utbildning för medlemmarna. Svenska Kommunalarbetsförbundet, eller Kommunal i dagligt tal, har 600 000 medlemmar i mer än hundra yrken inom vård, skola, omsorg, kollektivtrafik, teknisk service och lantbruk.

Knappt 27 000 av medlemmarna är personliga assistenter. Av dessa arbetar 21 500 i kommuner och 5 400 i privata verksamheter.

Arbetsledaren är en viktig person

Målet med personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är att personer med funktionshinder själva ska kunna bestämma över sina liv. Att assistenterna får bra arbetsledning är viktigt.

Den som har rätt till personlig assistans väljer själv vem som ska anordna assistansen och vara arbetsgivare för assistenterna.

Kommunerna är fortfarande den största arbetsgivaren för personliga assistenter. Kommunalt anställda assistenter har vanligtvis en arbetsledare på administrativ nivå samtidigt som det dagliga arbetet leds av assistansanvändaren eller en närstående.

Intresset ökar för olika typer av kooperativ, andra privata företag och ideella föreningar som anordnar personlig assistans. Där är det ofta assistansanvändaren, eller en person som utsetts av honom eller henne, som är arbetsledare. Assistenterna brukar också kunna få råd och stöd från sin arbetsgivare.

Trygg i sin yrkesroll

Omkring 40 procent av alla assistansberättigade har intellektuella funktionsnedsättningar. De har förstås samma behov av självbestämmande, valfrihet och integritet som andra människor. Ibland har de en personlig arbetsledare som kan förklara för assistenterna precis hur de ska utföra sitt arbete. Till minderåriga barn som har personlig assistans åtar sig ofta föräldrarna arbetsledaruppgiften.

Anita Kronkvist är sedan fem år arbetsledare för assistenterna till en person med flera funktionshinder, varav ett är en intel-

lektuell funktionsnedsättning. I hennes arbetsuppgifter ingår bland annat schemaläggning, rekrytering och introduktion av nya assistenter. Anita arbetar även själv som assistent.

– Jag vill att assistenterna ska känna sig trygga i sin yrkesroll. De ska trivas och känna att de gör ett gott arbete, säger Anita. De ska också våga säga till om något inte stämmer.

Som arbetsledare är det Anitas uppgift att fånga upp eventuella problem.

– En god relation mellan alla parter är viktig, förklarar Anita. Den person jag jobbar hos har valt att ha regelbundna assistentmöten och medarbetarsamtal. Där deltar också den legala företrädaren.

Första intrycket

När en ny assistent ska anställas sker intervjun i assistansanvändarens hem.

– Första intrycket är viktigt. Jag tittar på bemötandet de ger, att de ser vem som är den viktigaste personen och inte vänder sig till mig hela tiden. Sedan lyssnar jag till varför de har sökt jobbet, vilka tidigare erfarenheter de har och deras fritidsintressen. Känner vi för den här personen ringer jag på referenser. När man väl är anställd får man gå bredvid mig och de andra assistenterna under några veckor, berättar Anita.

Har du läst det första numret?

Hämta första numret av informationsmagasinet "Jag gillar mitt jobb" på din arbetsförmedling. Du kan också beställa det kostnadsfritt på e-post: foreningen@jag.se eller tel: 08-20 20 80

Frågor och svar om yrket personlig assistent

Vad gör en personlig assistent?

Som personlig assistent assisterar du en person med omfattande funktionshinder att göra det han eller hon skulle gjort utan sitt funktionshinder. Det handlar både om vardagssysslor och nöjen. Det som utmärker yrket personlig assistent är att du arbetar med en person. Många upplever en tillfredsställelse i att få tid att göra ett grundligt jobb och en glädje i att se resultatet av sitt arbete – att assistansanvändaren blir nöjd.

Hur vet jag vad jag ska göra?

Assistansanvändarens önskemål och behov styr arbetet. Det är assistansanvändaren eller den han eller hon har utsett som berättar för dig vad du ska göra.

Kan vem som helst bli personlig assistent?

Yrket kan passa många olika människor, men personliga egenskaper som lyhördhet och flexibilitet väger tungt.

Vilka förkunskaper eller utbildning krävs för jobbet?

Det beror på vem du ska arbeta hos. Olika assistansanvändare vill ha assistenter med olika kompetens och erfarenheter. I kommunerna är det vanligt att man efterfrågar undersköterskekompetens. Anställningen är alltid ett ömsesidigt val mellan assistansanvändare och assistent.

Var arbetar jag som personlig assistent?

Du arbetar med assistansanvändaren där han eller hon är. Det kan vara i hemmet, på arbetsplatsen, i skolan eller i daglig verksamhet. Du följer också med på fritidsaktiviteter och resor.

Vilka är de vanligaste arbetsuppgifterna?

Det beror på hur assistansanvändaren lever, men till stor del är det uppgifter som de flesta människor sköter i sitt dagliga liv. Ofta ingår hjälp med att äta, att klä sig och tvätta sig. En del behöver också assistans med att kommunicera och tolka omgivningen.

Var söker jag jobb som personlig assistent?

Arbetsförmedlingen förmedlar många av jobben. Du kan också vända dig till kommunen eller privata assistansanordnare. Det finns länkar till sidor där du kan söka jobb på www.jaggillarmittjobb.se.

Vad ska jag tänka på när jag söker arbete som personlig assistent?

Var väl förberedd. Fundera över varför du vill jobba som personlig assistent och varför just du skulle passa som det. Tycker du om att arbeta med människor? Är du en person som inte alltid behöver vara i centrum utan kan låta någon annan ta plats? Då kan du vara rätt person för ett meningsfullt och utvecklande jobb!

Denna tidning ges ut av Informationsprojektet om yrket personlig assistent. Projektet är finansierat av Allmänna Arvsfonden och drivs av Föreningen JAG (Jämlikhet, Assistans och Gemenskap) samt IfA (Intressegruppen för Assistansberättigade).

Läs mer på: www.jaggillarmittjobb.se

JAG
Jämlikhet Assistans Gemenskap